

Vychází 1., 10., 20.
každého měsíce o 10.
hod. Expedicí se nachází
v obchodnictví musikalí
u „Beethovena“ u Ro-
berta Veita v No-
vých alejích č. 116. Kdo
všechna čtyři čtvrtletí
odebere, obdrží praemii.

DALIBOR.

Předplácí se: čtvrtl. 1 zl.
půll. 2 zl., celor. 4 zl.
rak. č. S poštou: čtvrtl.
1 zl. 15 kr., půll. 2 zl.
30 kr., celor. 4 zl. 60 kr.
rak. čísla. Pro státy ně-
mecké: půll. 1 tol.
10 nov. gr., celoročně
2 tol. 20 nov. gr.

Hudební časopis s měsíční notovou přílohou a s roční praemií.

Odpovědný redaktor:

Emanuel Meliš.

1. listopadu.

Nakladatel:

Robert Veit.

P í s n ě.

1.

Tys v lidské srdce, bože milý,
slín svatý vložil lásky své;
však k lásce této v malé chvíli
se hoře z ticha přikrade.

A slisněná když láska vadne;
tu milostivou vůlí tvou
do srdce lesklá jiskra padne,
již nadějí na zemi zvou.

2.

Když anděl lásku nesl k zemi,
tu jedna hvězda s úžasem
naň hledíc s svými družicemi
jej zadržela v kruhu svém.

Proč dceru cudnou s nebe dolů
na úhonnou odnášíš zem,
kde klam ji sevře davem holu
a vašeň žhavým plamenem?

Tu anděl hvězdu těšil tklivě:
ač země vládne klam i lest,
nedotkne se jí nikdo křivě,
když věrnost jejím šlitem jest.

Antonie Körschnerova.

Karel František Pitsch.

Podává redaktor.

Uvádím zde ctěnému čtenářstvu muže, na něhož česká naše vlast se vším právem pyšná býti může. Osoby od přírody již takým talentem nadané a s takouto až k obětování sebe sahající horlivostí, jakouž K. *Pitsch* vynikal, jsou řídké výminky. Vzdálen jsa velkého světského ruchu, trávil skromný mistr *Pitsch* skutečně skromný život, ježž toliko umění a jeho rozvířování věnoval. Navzdor své neobyčejné činnosti co

skladatel, hudební učenec a učitel, byl *neosobivý*; netlačil se jako jiní jeho druhu k hlučnému tržišti slávy, v němž tak mnohý podlízanosť svou vavřínových věnců dosáhl. *Pitsch* byl muž *přímý*; nesnížil se tak nikdy, aby co lokaj na ruce nosil svrchníky slavných mistrů, by si je naklonil; byl muž *všestranně vzdělaný*, jehožto hudební znalosti nemusel žádný Demosthenes sáhodouhou řečí teprv dokazovati; ano byl muž *neúskočný*, jenž nekoketoval s hudebními referenty, aby si protekcí jejich chvalného jmena dobyl. *Pitsch* byl, abychom zkrátka řekli, co člověk i co hudební umělec *muž dokonalejší*, z kteréž příčiny ctěné čtenářstvo s ním seznámiti za hodno držíme.

Karel Fr. Saleský *Pitsch* narodil se dle křestního listu v Bartošovicích (Patzdorf) nedaleko Žamberka dne 5. února 1786 *). Otec jeho Karel, jsa v tomto místě učitelem, byl *osmi* dítky obdařen, z nichžto mu jen dvě zůstaly, totiž náš *Karel* a dcera Josefa. Jak učitelové v naší vlasti vůbec, byl i on dle svědectví syna svého, český hudebník a přidržoval čtyřletého Karla k houslím, pak ku klavíru, zvláště ale k varhanám. Nadání chlapcovo k hudebnímu umění, ježto se nejen v nesmírně jemném hudebním sluchu a v šťastné paměti, nýbrž i v ustavičném pudu po pokrocích jevílo — nadání toto bylo tak určité a významné, že již v *osmém* roku svého stáří funkce svého otce při varhanách převzít a a často docela při službách božích jeho službu vykonávali mohl.

Téhož času zastával již varhanickou službu v Reichenbachu (v Slezsku) v tamějším proboštském chrámě křížovníků se zlatou hvězdou, při čemž důkladně se učil generalnímu bassu a varhanám od tehdejšího městského varhaníka Konstantina *Bacha*, jenž nadaného jmenovitě pro věty kontrapunktické zaujatého hochy s klassickými děly Šeb. *Bacha*, Mozarta a Haydna se-

*) Schilling ve svém všeobecném hudebním lexikonu udává chybně r. 1789 co rok jeho narození a po něm i v jiných lexikonech je tak udáno.

známil a jej ve vyšším hudebním umění zasvětil. Zvláštní okolnost pro budoucí směr našeho mistra byla ta, že mu již tenkrát — jak později často vypravoval — sledování hlasů, jejich thém, jejich vstupů a poměru, v němž vespolek k sobě stály, největší radost působilo; ano že již tenkrát dle jasnosti, krásy a přirozenosti jejich dokonalost skladby posuzovával. Tak zbuzoval již v této první periodě tento „*Malý čarodějník na varhanách*“, jakž jej jeho krajané nazývali, svou hrou pozornost jejich a to tím více, jelikož jeho již započaté a v přísném slohu držané komposiční pokusy (byla to mezi jiným též *mše*), zárodek značného tvůrčího talentu v sobě obsahovaly.

Otec, důkladné vzdělání hudebních vloh synových na mysli maje, vypravil pro umění nadšeného Karla v tomto čase do Slezska, aby se tam u varhaníků Kocha a Františka Otta základům kontrapunktu přiučil a i v praktické hře na varhany a klavír zdokonalil. Však i literární vzdělání měl otec jeho na zřeteli. Dal jej studovati gymnasium v Jičíně a Jindřichově Hradci. Že se i zde s hudbou co možná nejvíce zanašel, rozumí se samo sebou, ano jeho láska k tomuto umění vzrůstala ještě více a více, ano byla tak velká, že v neděli mnoho hodin a mil cesty obětoval, by v kostelích na varhany hráti mohl. Po čas studií mu sloužila hudba, jako mnohým, k vydobytí potřeb tělesných, a jelikož v tom čase nejméně podpory z domu otcovského měl, převzala starší sestra péči o bratra a podporovala jej co mohla.

Co filosof, za kterouž příčinou tři leta v Praze meškal, uvázel se K. Pitsch v úřad vychovatele u jisté měšťanské rodiny a sice od r. 1809 až do 1815 v Táboře, pak až do r. 1825 u rytíře Mich. z Mannerů v Bohdalicích na Moravě, odkud pro dokončení úlohy své s velmi pochvalným vysvědčením a pojištěním značné doživotní pense, jejíž poslední zaslání již ho mezi živými nenalezlo, místo toto opustil.

(Pokračování.)

Z V í d n ě.

Koncerty Vídenských hud. spolků. — Program koncertů filharmonické jednoty. — Čeští hudební umělci ve Vídni. — Alois Ander. — Beseda.

Koncertní saisona počíná u nás velmi živě a zvláště co se provedení orkestrálních skladeb dotýče, můžeme mnoho dobrého a zajímavého očekávat. Předběžně jsou až k novému roku oznámeny: čtyry filharmonické *koncerty*, jež orchestr c. k. dvorního operního divadla vedením dvorního kapelníka p. Otta *Desova* uspořádá; dále *dva koncerty* společnosti hudbo-

milů Vídenských, *jeden* mužského zpěv. spolku a jeden koncert *obou* zpěvákých jednot řízením p. Stegmeyra a Herbeka; k těmto se přidruží *tři* kvartetní produkce p. Hellmesbergera a ostatní řada koncertů, ježto zde jiní virtuosové uspořádají.

Bez odporu však dosáhnou letos jako v loni *koncerty* filharmonické jednoty *palmy vítězství*. Důkazem toho jest účastenství, jež obecenstvo již nyní pro ně na jevo dává; neboť nelze již teď k těmto koncertům, které sotva oznámeny jsou, ani *jedinkého místa* neřkuli *lože* dostati. Dále odřekl orchestr dvorního divadla letos své spoluúčinkování při *společenských koncertech*, což tuto jednotu poněkud do rozpaku uvede; neboť až dotud dávala tato jednota, kterážto s konservatorium *jedno* těleso tvoří, své velké koncerty *pouze* s orchestrem operního divadla *). Za tou příčinou je ředitelství této jednoty nuceno, by si zvláštní orchestr sestavilo, kteréž ovšem z rozličných živlů sestávati bude a svou výkonnou způsobilost osvědčiti musí.

Sdělím Vám tuto větší skladby, kteréž pro koncerty filharmonické jednoty ustanoveny jsou: symfonie eroica od L. Beethovena, ouvertura k „Egmontu“ od téhož, symfonie C-dur se závěreční fugou od W. A. Mozarta, smuteční hudba od Maurera, serenada pro plechové nástroje, ouvertura ku krásné „Melusíně“ od Mendelssohna, symfonie Es-dur od Schumanna, symfonie „Weihe der Töne“ od L. Spohra, symfonie B-dur od N. Gadea, slavnostní ouvertura od Rietze atd.

Hovoře o filharmonických koncertech, chci též *členy* uvést, kteříž přináležejíce k orchestru operního dvorního divadla, *absolvovanými žáky Pražského konservatoria aneb rozenými Čechy* jsou. Hvězdičkou * znamenání jsou absolvovaní *choranci Pražského konservatoria*. Tito jsou: pánové *Adlersflügel*, violista; *Amsler*, posaunista; **Blaha*, první trumpetista; **Böhm*, houslista; **Chot*, první hráč na lesnici; *Fretzer*, posaunista; **Janausch* (snad Janouš), první kontrabassista a člen *dvorní kapelly*; **Král*, první solista na violu; *Langhammer*, houslista; **Minzel*, cellista; *Mašek*, první trumpetista a člen *dvorní kapelly*; *Pavla*, kontrabassista; *Příplata*, posaunista; **Stáma*, kontrabassista a člen *dvorní kapelly*; **Sojka*, fagotista; *Šorš*, houslista; *Staněk*, harfenista; *Svoboda*, trumpetista; *Tidl*, hráč na lesnici; **Vraný*, kontrabassista; **Weidl*, posaunista a jeden z nejstarších absolvovaných žáků Pražského konservatoria, spolužák V. *Kalivody*; *Zálaba*, houslista.

Dále jsou při dvorním operním divadle též pan

*) Což není možná, by Vídenské konservatorium jako Pražské koncerty se svými silami a žáky uspořádalo? Red.

Kočí, jenž se zpěváky studuje a co výtečný *partiturní čtenář* chvalně znám jest a p. *Beneš*, výborný varhaník. Ostatní Vídenské hudební tělesa a orchestry *předměstských divadel* budou míti zajisté ještě značný počet *Čechů*, kteří však nicméně známi jsou. Než, proto pro všecko jmenuji Vám pány: **Bagge*, cellistu a redaktora německých hudebních novin; **Bezděku*, houslistu a člena dvorní kapelly; *Beneše*, ředitele orchestru v dvorním divadle a člena dvorní kapelly; *Fridlovského*, klarinetistu a člena dvorní kapelly; **Tyla*, cellistu v divadle „An der Wien“; *Tittla*, kapelníka u dvorního divadla atd. Snad bude pro obecnstvo též zajímavé, zvědět, že pan Frant. *Doppler*, člen dvorního divadla virtuos na flétnu a skladatel několika maďarských oper rozený *Polák* jest.

Z tohoto seznamu vysvítá, jak velký počet hudebníků Slované a zvláště *Čechové* Vídni poskytují; snad mi bude jednou možná, Vám jména i oněch *Slovanů* podati, kteří co *ředitelové kůru, zpěváci a učitelové hudby* ve Vídni veřejná místa zaujímají a jejichžto počet značný bude*).

Náš slovutný krajan, pan Alojs *Ander*, slavil tyto dni *vzácný triumf* v opeře „Tannhäuser“ od B. Wagnera, jejížto titulní úlohu *poprvé* s hluboce poetickým pojmům a dramatickým přednesem zpíval. Předčilť dalece nad všemi předchůdci v této roli jmenovitě nad Grimmingem, kterýžto jak známo výtečným v této úloze byl. Jak obecnstvo tak i zdejší kritika uznali páně Andruv přednes v plné míře. Pan *Burgstein*, známý to český humorista, uspořádá v pondělí dne 22. října *besedu* ku prospěchu základu pro církevní a školské potřeby *Vídenských Čechoslovanů*. Mezi jinými kusy proveden bude *nový kvartett* pro smyčcové nástroje od *Beneše*, ježž pan *skladatel* a pánové Jan *Král* (König) a jistý výtečný dilettant přednesou.

O registrování čili o oučelu a umění přiměřeného použití hlasů varhaních.

(Pokračování.)

V pedálu nechť se zvolí violon aneb 16stop. subbas, a violon aneb 8stop. oktávbas. Při recitativěch, které se ve starých církevních skladbách tak zhusta nacházejí, může se, an varhany zpěváka podporují, přičemž krátké mezisady panují, též 8stop. fletna neb gedakt, nějaká gamba aneb nějaké salicet, neb nějaký 8stop. principál (tento však docela sám) přibrati, vůbec se má registrování jako při varhaním solu zařídit. Ještě se musí, co se doprovázení recitativa týká, podotknouti, aby se

*) Těšíme se velice na takový doplněk a přáli bychom si, aby všickni naši páni dopisovatelé taký seznam českých hudebníků nám podávali. Red.

častému arpeggirování akordů vyhnulo, poněvadž se to vůbec, a zvláště při varhanách nejen nepříjemné, nýbrž i pro zpěváka, zvláště rozumili tento svému umění, urážlivé zdá, když jemu varhaník tak ouzkostně pomáhati se snaží. Rourové stroje se nesmí nikdy při doprovázení hudby kostelní užívat, ledaby se, jak jsme již podotknuli, scházející trubní a pískací nástroje jako n. př. oboe, nahraditi měly, při čemž však tyto nástroje nahrazující rourové stroje nejen čisté lazeny, nýbrž i intonačních vad prosty býti musejí. Rourové stroje v dobrém stavu se vynacházející a při doprovázení se patřičně užívající výborně účinkují.

Při varhaní předejře, která figurální hudbě předchází, musí se předejra dle charakteru kusu, jenž se provozovati má, a čemuž za předejru slouží, přiměřeně registrovati. Výminku činí první předejra, totiž úvod ku „Kyrie“, která povždy silnými hlasy provedena a nastávající slavnosti přiměřeně registrována býti musí. Žádnému nenapadne, aby ku předejře snad před „Gloria“ slabě registroval, nýbrž toto se musí povždy silnými hlasy státi. K jemnému „Graduale“, „Offertorium“ a neb též k „Agnus“ musí se též jemnými a temněznícími hlasy registrovati. Obyčejně přednášívá varhaník místo „graduale“ neb „offertorium“ a neb při pozdvihování sám nějakou varhaní skladbu, a tenkrát jedná dobře, když jemně znící trio volí, které se však jen na dvou manuálních varhanách provésti nechá. K tomu se volivají jen jemné 8stop. rejstříky, jenž sice stejnou sílu však stejnou intonací míti smějí, anby se jinak rozmanitý obsah málo znáti nechal. Volí se tedy nejprůhodněji v každém manuálu jen jediný rejstřík, jako n. př. v jednom pronikavý salicet, v druhém jasnozvučná fletna, neb rourová fletna a příjemně šeptající kamzí roh, při čemž se v pedálu, úzce rozměřený otevřený 16stop. rejstřík, jako n. př. violon neb gamba vzíti a k čemuž, aby se jasnost a hluboký zvuk vykouzily, ještě nějaký krytý pedálový 8stop. rejstřík připojen býti musí.

(Dokončení.)

O kostelní hudbě na venkově.

(Od Jizery. — Hudba ve Vamberku. — Zápisky na cestách.)

Z Kutné Hory. Chrámová hudba nenachází zde též tolik podpory, jakéby zasluhovala, a tím se i stává, že často neouplně obsazených chrámových skladek slýcháváme. Soprany a alty bývají dosti silně obsazeny, což svědčí, že si ředitel choru zpěváků cvičí, za to však tenory a bassy bývají slabé, když se ochotníci nedostavějí; totéž platí o obsazení ostatních nástrojů, jelikož není postaráno o to, aby potřebných hudebníků při choru stálých a v dosta-

tečném počtu vždy pohotově bylo. Jestli v jiných místech zásadou, že obecní představenstva při obsazování učitelských míst k tomu přihlížejí, aby pp. učitelové aspoň v neděle a svátky povinni byli při chrámové hudbě spolu oučinkovati, u nás se to však z cela opomíjí, a proto také z učitelstva zdejšího dosti četného nikoho není, kterýby při chrámové hudbě buď z ochoty neb povinnosti oučinkoval; a spolu nelze ani o nikom říci, žeby někoho bylo, kdoby chrámovou hudbu podporoval, nýbrž spíše takových se najde, kteří od spoluoučinkování zrazují. Nemohu říci, žeby snad volba chrámových skladeb zde důtky zasluhovala, slyšíme zde nazvíce skladby výtečných chrámových skladatelů Führer, Horák, Schnabel, Drobisch, Frimmel, ano pozorovati i toho, že nejnovějších skladeb brzy po oznámení jich jinde, zde slyšeti možno: toho však pominouti nelze mlčením, žeby záhodno bylo, aby se skladeb těch před provozením soukromě zkoušelo, aby pak produkce sama co první zkouška nevypadala.

(A. V.) Z *Mikolovic* blíže Pardubic. Za příčinou slavnosti sv. Václava t. j. dne 29. září odebralo se jako každý rok množství hostů z Pardubic, by se v této slavnosti zúčastniti mohli. Mše byla od Righiniho do D-dur, Graduale od *Horáka* (solo pro sopran a kontrabass), které však ohledem špatného nástroje na violu se přednesti muselo, a offertorium „Jubilate“ od Diabelliho, duetto pro tenor a basso, které pp. *Tomášek* a *Janda* cituplně přednesli. Že se všechny tyto skladby dobře provedly, svědčí to, že se v rukou výtečných sil z Pardubic, n. p. p. *Jandy*, *Klíky*, *Lejhance*, *Remše*, *Vostřebala* nacházely, a že vždy větší díl hudebníků od Mateřovské kapelly spoluúčinkoval. Domácích sil má ředitel kůru pan Frant. *Lejhanec* velmi málo, kromě výborného tenoristy p. *Tomáška*, podučitele v zdejší osadě a člena nastávajícího zpěváckého spolku v Pardubicích, pak několik svých chlapců pro alt a sopran, které si však pan ředitel sám vyučiti musí. Že to pan ředitel více z lásky k bohoslužné hudbě činí, jsem přesvědčen, an jeho příjmy ze zádušní kassy jsou velmi nepatrné.

(Fr. Janda.) *Zápisky na cestách*. Tak jako každý rok, vydal jsem se v měsíci září na cestu. Na svojí pouti přicházím prvně do *Litomyšle*. Přišel jsem po krátké poptávce zrovna k 500leté slavnosti — památce založení zdejšího děkanského chrámu Páně „povýšení sv. Kříže.“ Slavnost trvala 8 dní, od 14. až do 22. t. m., lidu se tady jen hemžilo, kněží a učitelů bylo velký počet přítomno. Po každý den v 7 a 11 hodin dopoledne byly zpívané služby Boží, dříve s českým pak německým kázáním, na odpoledne po celý oktáv české kázání se sv. požehnáním. Kostelní hudbu jsem tady v slavnostním oktávě v úterý, dne 18. září poslouchal. Na kůru se provozovala menší mše do Es-dur od V. *Horáka*, graduale od Schnabla, offer-

torium od Schiedermayer-a. Že p. *Wohllang*, ředitel kůru, volil menší skladbu, vysvítá z toho, že po celý oktáv zpívaná mše byla dále, že církevní obřady také dlouho trvaly a že konečně nadřečená mše nejen dobrá, nýbrž výtečná skladba jest. Provedení bylo zdařilé, řekl bych zbožné. Nejvíce mne překvapila sopranistka sl. *Karolina Bobrovská*, kteráž s příjemným hlasem i ve vysokém A, a cituplně přednášela všechny částky mše svaté. Ptal jsem se na tuto dobrou pěvkyni, a bylo mi praveno, že má za svou výbornou školu naši proslulá *Podhorská*, někdejší primadonně Pražského divadla co děkovat. Pak jest vše vysvětleno! — Ve větších městech nalezáme sem a tam přece někde dobrých sopranů; ale málo vycvičených altistů; nejvíce jich křičí, bříská, huláká, jenom hezky nezpívají. Dva bassisté, kteří tu účinkovali, byli staří, proto pomlčím o líbeznosti hlasů, za to p. ředitel kůru nemůže. Co mne zarazilo po každém dílu mše sv., byly odpovědi. Jak libě důstojný p. děkan ze Zw. u oltáře zpíval, pomalu a velebně a jak nemotorně se ozývaly odpovědi, čili tak nazvané *responsorie* na kůru. Na *odpovědi*, *intradu*, na pěnění překrásného choralu „*Pange lingua*“ se někde venku nedrží a přece to patří vše k dobrému výsledku. Neb kam má přítomný nábožný katolik pozorné ucho své naklonit, aby všeliké disharmonie při odpovědích nebo při intradách neslyšel? Intradu tudy šly čistě, při „*Pange lingua*“ málo kdo zpíval. Odpoledne toho samého dne bylo určeno k přenesení ostatků sv. Viktorina do děkanského chrámu Páně. Totof se konalo slavně! Jeden kanovník s 42 kněžími konali průvod, před nimi byla městská kapela s svým dokonalým kapelníkem p. Theod. *Tomáškem*, pak následovalo několik oddělení městských ostrostřelců, pak školní mládež, chlapečci a holky, za slavn. klérem c. k. úředníci v parádním oděvu, a pak k nepřehlédnutí dav lidu. Byl jsem žádostiv tuto kapelu poslechnouti; a věru, osvědčil p. *Tomášek* za ten krátký čas svého působení při tak nezvláště nadaných hudebnících v Litomyšli, že i on věhlasnému Pražskému konservatoriu všechnu čest působí. Kusy provedené od kapely byly sice jednoduché, ale významenaly se precísností; všude bylo piano, forte, crescendo a t. d. na svém místě. Bylo již šero; spěchal jsem k České Třebové. Pobyt tady dva dni, odebral jsem se do *Moravy* — do Zábřehu (Hohenstadt). Z rána odeberu se do velkého, širokého, vysokou klenbou opatřeného kostela, kdež varhany při písni: „Před tebou se klaníme“ zvučně se ozývaly. Hra na tomto královském hudebním nástroji byla přiměřena, mezihry k zpěvu připravující, dohry k písni se hodící; jen — že lid nezpíval. *Přichází mi v kostele píseň bez zpěvu, jako společná hostina bez hovoru*. Totof nalezáme na více místech, zvláště v hlavních městech.

Měli by pp. ředitelé kůru o to dbát, i kdyby jen dva literáci, anebo kdo koliv na kůru pěli, jistě by přítomné katolíci k zpěvu povzbudili, a tak je ke pění písní slušně takřka vybízeli. (Dokončení.)

Liszt a Rubini.

Výjev ze života, sděluje Vítězoslav Guth.

Znáte Bavorský hostinec v Lipsku? — Zde bydlí-
vají nejslavnější a nejbohatší osoby a zvláště všichni
věhlasní zástupníci umění. Před několika lety přivezl
sem hostinský kočár z nádraží dva cestovatele, kteří
zde také obydlí hledali. Hospodský přivítal prvního
co starého známého a sklepníci klaněli se hluboce před
bledým mužem, jenž nikdo jiný nebyl než Fr. Liszt.
František Liszt, tento hrdina na klavíru, tento král
piana, jak jej časopisy nazývaly, představil hospodskému
svého spolucestovníka se slovy: „Zde můj přítel *Rubini*.“

Ach! to bylo nějakých poklon a chvalořečí. —
Rubini, kdo nezná toho muže, muže, jenž tak neoby-
čejně krásný hlas ve svém hrdle choval?

Cestou zemdlení jedli oba, jelikož již večer byl,
ve svých pokojích, kdež šampanské arcif nescházel.
Po jídle, když oba se byli v župany zahalili a Liszt
ještě k tomu vlčí kožich přes sebe hodil a havanské ci-
garo si zapálil, — přinesl *Rubini* svou toboleku, řka:
„Nyní myslím, že by bylo na čase, abysme si účty
vyměnivše stranu výloh a příjmů spolu se srovnali.“

Aby poslední tato slova čtenáři srozumitelná byla,
budiž podotknuto, že *Rubini a Liszt* konajíce své
umělecké cesty v Německu, spolu se usnesli, že každý
jistou část cestovních a koncertních výloh zaplatí a
druhému pak z toho účty složí; konečně se měly vý-
lohy na každého rozvrhnouti.

Z té příčiny zaplatil *Rubini* poštovní koně a ho-
spodské, kdežto *Liszt* koncertní výlohy zapravil. —
Vyndav tedy z toboleky své účty, podal *Rubini* je svému
příteli, domnívaje se, že ještě pěkný podíl příjmů na
něho připadne, jelikož Lisztovy výlohy mnohem menší
býti musí, než jeho.

Nyní přinesl Liszt své účty a podal je zpěvákovi,
jenž stříbrné svícníky s voskovými svíčkami blížeji k sobě
pošoupnul, a sotva svým očím věře, četl: „Za enthu-
siasmus v Mnichově 200 zlatých.“ Četl dál a při každé
hudební štaci byla tatáž summa zaznamenána. — „Ne,
poslyšte Liszte, to jest neslýchaná věc! Jeden, dva,
pět, osm, deset; mon dieu! Spočítám-li ten enthusias-
mus — stojí přes 3000 zlatých.“

„A tomu se divíte?“ řekl pianista. — „To jistě
ještě neznáte tajemství hlučných výsledků. Myslíte, že

nadšenost celých národů nic nestojí? Nuže dobře!
Vysvětlím Vám to hned. Dejte mi odpověď na násle-
dující otázky:

„Za prvé: Jaký byl výsledek našich koncertů
v Mnichově?“

„Vypřáhli nám koně.“

„Pravda! Obdivovatelé sami táhli náš kočár.“

„Což se stalo ve Frankobrodě?“

„Uspořádali nám serenády.“

„V Drážďanech?“

„Tu nám drželi sáhodlouhé řeči, jako kdybysme
byli korunovaní mocnářové.“

„Zcela dobře, a v Berlíně bylo vždy shromáždění
lidu, před našimi okny „sláva“ se hlásala, jak mile jsme
se jen vidět dali, zkrátka, kde jsme se objevili, všude
obstoupili nás davy přátel, ctitelů, velebitelů a nadšenců.
A všechny tyto počty považujete co poplatek svých
zásluh o zpěv? Morbleu! přáteli, Vy jste velmi pošetilý.
Obdivování, můj milý, jest od přírody už bezcenné a
sobětné; mají-li se obdivovatelé objeviti, slávu jásatí a
rozhlášovati, musí se jim také čas a namáhání zaplatiti.
Za málo peněz málo musiky, a bez peněz žádná.
Zkrátka, komedie slávy nedá se tak snadno, jak se to
zdá, v scenu uvést. Denní výlohy jsou nesmírné a
okrasy při triumfech, množství choristů a statistů, jež
při tom nejhlavnější roli hrají, stojí ohromné peníze a
než opona vzejde, jest již mnoho tisíc zlatých vydáno.
Vím to však ze zkušenosti, že peníze jsou takto lépe
vynaloženy, než při burse aneb jinde. Uměle takto
utvořený entusiasmus, vypřáhnutí koní na tržišti, řeči
na způsob Leporellova seznamu, serenady s pochodněmi,
všechny tyto věci jsou nástrahou našich koncertů, ma-
gnetem, jenž obecenstvo takřka za vlasy k nim táhne
a výlohy stokrát nám nahradí. Obecenstvo jest jako
Voltajský sloup; když se ho člověk rozumně dotkne,
hned srší jiskry. Domnívám se, že jsem uhodil do
terče. Tím povstanou velké výsledky, slavná a slavená
naše jména, naše důstojnosti a řády, výborné úvahy a
kritiky v novinách, jež nás za živa již pro nesmrtelnost
balsamují. Kdo žíti chce, musí sítí a i nevádnoucí
věnce slávy dlužno zaplatit.“

Rubini zůstal nad tím tichý jako pěna; zaplativ
svůj podíl, jenž na něho za entusiasmus připadl, uza-
vřel při sobě, že po druhé sám cestovati bude.

Dostál svému předsevzetí; vypřážení koňů, jásání,
slávy a házení věnců nebyl však nikdy více účasten.

FEUILLETON.

Z Prahy.

Starovské divadlo. Ifigenia v Tauridě od rytíře Křištofa Glucka, dávala se v sobotu dne 20. října ku prospěchu činného kapelníka Jahna. Jsme skutečně p. kapelníku velice povděční, že po tak drahých letech tuto klassickou operu na jeviště uvedl a to tím více, anto Gluck, ačkoliv se ve vlasti naší nenarodil, českému národu náleží. Gluck pocházel z českých rodičů; neboť otec jeho Alexander byl lesníkem u knížete Lobkovic ve Weidenwangu (ve Faleku na hranicích českých) kdež se Křištof dne 4. lipna 1714 narodil. Gluck byl v Čechách literně a hudebně vzdělán, mluvil sám česky a měl v Čechách (v Jonsdorfu) dědičnou hospodu, kteroužto živnost jeden rok sám vedl. Ponechajíc sobě životopis a seznam zpěvoher tohoto slavného reformatora opery a našince na příští rok, podotkneme tu jen, že tomu již 81 roků, co se Ifigenia v Paříži ponejprv (dne 18. května 1779) provozovala a úplného vítězství nad Picciniovou operou téhož jména dosáhla. V operách Gluckových Ifigenia v Aulidě a Tauridě přicházejí nám vstříc ideální postavy klassické starověkosti. Jsouť očištěny od trusků jalového šalenstva, jež italští skladatelové, kteří rádi též klassických látek užívali, na opery své navěšovali. S úžasným podivením patříme na mohutné hudební výtvořky Gluckovy, kteréžto se v nepomíjející kráse skví a se co ryzé zlato osvědčí tak dlouho, jak dlouho hudebního umění stávati bude. Gluck byl tak povznesen nad svým časem, že teprv u příštího pokolení všeobecné uznalosti a ony ušlechtilé popularnosti dosáhne, kteréž si už nyní Mozart a Beethoven získal. Hlavní tah jeho hudby: obrovská síla a ráznost zračí se též v jeho jednání co reformator. Neměl žádného vzoru, žádné autority, na nižto byl by se mohl odvolávati a převzal přece na sebe velké dílo, reformu zavésti v operních záležitostech, aneb lépe řečeno: on utvořil vlastně první umělecké dílo, jež operou nazýváme z onoho času, kterýž ještě více než nyní předsudky pojat byl a na zděděném lpěl. Opera před ním byla více méně lehká zábava, ano láskování bez vyššího uměleckého účele, tedy bez vnitřního duševního obsahu a charakteristiky. Bylať přeplněna zpěvními umělostkami; virtuosita pěvců bylo vším, na nižto to záleželo. Gluck naproti tomu postavil děj a hudební deklamaci do popředí a musel z hudby všechny přívěsky odstraniti a ji do krásné, jasné jednoduchosti uvést. Poskytl sborům samostatného a až dosud v tomto způsobu nedostížitelného postavení, dodalť orchestru velké významnosti, anto dříve jen za nuznou a klopotnou harmonickou podložku pro zpěv se považoval, on jej rozšířil a chopil se, by požadavkům charakteristiky vyhověl, takých prostředků, kteréž tehdaž neslychány byly jako n. př. ve sborech Skytů ve svrchu udané opěře. Velkého významu má napotom v Gluckových operách tanec a pantomie. I v tomto druhu vykonal mistr tento velké a vzorné věci. Scénické uspořádání Gluckova balletu jest nejtěžší úlohou pro choreografa. Gluck dal ouvertuře též vyšší význam, a pakli že

všechny jeho opery nepočínají hudebním kusem této formy tvoří přec, aniž to by k vlastní programní hudbě náležely — výborné obrazy dějství a uvedou ho do rozpoloženy myslí, jež následujícímu hudebnímu dramatu odpovídá. Nejvíce vynikající kus téhož způsobu je ouvertura k „Ifigenii v Aulidě“; opera jeho „Ifigenie v Tauridě“ nemá ouvertury. Provedení opery bylo slušné.

— Mladý Leonard baron Vay z Uher, bratřec nynějšího uherského kancléře, žije od nějakého času v Praze, by se v zdejším konservatoriu pod panem prof. H. Mildnerem ve hraní na housle zdokonalil. Z též příčiny prodlívá zde Vasiljev Levampěv z Moskvy.

— Naše slovutná krajanka, slečna Teresa Stolzova, bývalá primadona v Tiflisu (v Rusi), je nyní v Cařihradě u italské opery co primadonna ještě se značnějším platem engažována.

— Slovanský virtuos na flétnu pan Teršák (snad Tržák?) jenž co skladatel na týž nástroj chválně znám jest, a kterýž mnohokrát v slovanské besedě ve Vídni účinkoval, uspořádá v listopadu zde několik koncertů.

— Našemu slovutnému skladateli, panu Václ. Horákovi dostalo se tyto dni zvláštního vyznamenání. Byl totiž poctěn psaním od papežského vyslance ve Vídni, pana de Lucca, arcibiskupa z Tarsusu, v němž ho týž vysokorodý arcipastýř žádá o opis jeho „Veni sancte“, kleréz se při slavnosti shromážděných zde kněží dávalo. „Veni sancte“ toto bylo co příloha k Daliboru. Časopis „Volksfreund“ se též velmi pochvaluje zmínil o činnosti a zásluhách p. V. Horáka v oboru kostelní hudby a podotýká spolu výtečnou a uměleckou hru na varhany p. Jos. Förstera, kterýž se tehdaž kvásným přednesem na varhany vyznamenal.

— Česká virtuoska na housle sl. Rosa d'Or odebrala se ku koncertům do Německa a anglický kapelník p. Ptáček na své stanoviště do Leicestru.

— P. Ant. Stammberg, kapelník koncertní společnosti v Praze a výtečný solista na housle, povolán za kapelníka k Moskevskému prvnímu pluku v 17. divisi pěchoty ruské, kterýžto pluk v krajském městě Petrovsku v Saratovské gubernii leží.

— Mladý náš skladatel Ludevít Procházka hodlá vydati v několika sešitech sbírku směrů (quodlibetů) z národních písní českoslovanských pro mužský čtvero zpěv a žádá k tomu účeli o laskavou podporu skladatelů českých. Skladby tohoto druhu zajisté velmi přispívají k zábavě a zasluhují býti více pěstovány. Doufáme, že pp. skladatelové i při tomto podniknutí své vlastenectví osvědčí a milerádi přispějí. Zásilky přijímá redakce „Dalibora“.

— Naše slavná krajanka, paní Jenny Dingelstedtová, roz. Lutzerová, uspořádá na všestranné prosby ve svém rodišti Praze koncert, čímž se zajisté všem milovníkům hudby velice zavděčí.

— Cecílský spolek připravuje k svému koncertu velmi zajímavé skladby, totiž: „Das Glück von Edenhall“ od Rob. Schumanna; „Stabat mater“ od Rossiniho; „Die Maikönigin“ od L. Beethovena a druhý díl Bachovy mše do H-moll.

— Zpěvák p. Jontov, jenž v Kasselu při prvním

vystoupení tak skvělého výsledku dosáhl, žil, dříve než uměleckou dráhu nastoupil, v Praze od dohazovačství; přičemž však tak mnoho vydělal, že vedle své životní potřeby ještě s to byl, za vyučování zpěvu platiti. To činil, jak se praví, tak skrytě, že i jeho bližší příbuzenstvo ničehož o tom nevědělo, až konečně odbyv studia jim úmysl sdělil, že divadlu se věnovati bude. Podivuhodné jest, že od jeho dědečka počínaje v jeho rodině láska ku zpěvu ležela; jen že jeho příbuzní nanejvýš to za kantory v synagogách přivedli, z nichžto jeden strýc, jenž přítomně modleníkem v Praze jest, svým neobyčejným organem v nejnovějším čase pozornost Sontheimovu zbudil.

— „Slovenský národní učitel“ je titul nového časopisu pro učitele, pěstouny atd., jenž vydáváním a redakcí p. J. Sloty každých 14 dní o jednom archu v Baňské Bystrici vychází. Odporúčujeme co nejvřeleji časopis tento, kterýž vedlé levné ceny (stojí půllitně 1 zl. 20 kr. r. č.) pěknými pedagogickými články vyniká.

— Koncert pana Jana Seelinga, jež ve čtvrtek dne 18. října v sále Konviktském odbyval, došel skvělého výsledku, anto koncertista zúplna všem požadavkům obecenstva vyhověl. V panu Seelingu seznali jsme skromného ale všestranně vzdělaného virtuosa, jenž více na vnitřní obsah skladeb a jejich pojmů, než na zevnější skvělost hledí. Hra jeho podobá se moři sice bez přítoku a odtoku, ano moři bez bouře, na němžto se za klidné luny záři šťastně pluje; leží v ní cosi půvabného a čarovného, jež posluchače hluboce dojmá. P. Seeling hrál toliko své skladby a sice allegro (Es-moll), rondeau (G-dur), pak menší romanci nocturnu, Loreley; dále tři etudy (A-moll, Es-dur a G-dur), z nichžto etudu do Es na všestranné přání opakoval, konečně slyšeli jsme píseň v rákosí, impromptu a idyllu. V přednesu těchto skladeb osvědčil p. Seeling vytríbenou technickou sběhlou, čistotu, krásné pianissimo a hluboký cit jakož i všude náležitý výraz, kteréžto vlastnosti mu i v Paříži skvělý úspěch zaručily. Jeho skladby vynikají daleko nad jepicemi na hudebním obzoru, jimižto hudební nedoukové obecenstvo moří. Pan Fektér zpíval 3 písně, mezi nimiž též „poutníka“ od V. Tomáška a národní maďarskou píseň od Egressiho. — Red. — V druhém koncertě dne 28. října přednesl obecenstvu pan Jan Seeling zase své vlastní komposice. Mimo Loreley, kterouž v prvním koncertě přednesl, slyšeli jsme mezi jinými dvě více rozšířené skladby a sice: Allegro (D-moll) a Scherzo capricioso (G-moll). Obě piecy vynikají svou půvabností a uměleckým zosnováním myšlenek v jeden ästhetický celek. Totéž platí o ostatních komposicích, avšak nemožno nám pomlčeti, že sobě pan skladatel jiné za vzor vzal. V kusech většího druhu vane duch Mendelssohna a nemylíme se též i přísného Tomáška, v menších zase skladbách cit velkých poetů Henselta a Chopina. — Čistá a pružná hra p. Seelinga by zajisté roznítila obecenstvo tím více, kdyby se k ní větší síla v úhozu přidružila. Z programních kusů, jedenáct na počet, došly zvláště barkarola (As-dur) s poetickou a krásnou druhou větou, impromptu (A-moll), etuda (Es-moll), fantasijní kus (Cis-moll); obě poslední skladby heslem opatřené, pak Loreley (Es-dur) a idylla (A-dur) dosáhly velké pochvaly a značného potlesku. V koncertě zúčastnili se sl. Mikova a p. Bachmann. Znameníť volba a vřelý cit v přednášení písní zaručuje slečně Mikové

vždy hlučný potlesk. Zpívala tenkrát písně C. M. z Webra a F. Schuberta. Pan Bachmann zpíval dvě písně od kapelníka Jahna a býval by se obecenstvu ještě více zavděčil, kdyby nějakou krásnou píseň českou byl přednesl. E. N.

— Konservatorium dávalo v chrámě Dominikánském k svému „Veni sancte“ mši a vložky od J. Krejčího. Byloby se obecenstvu zajisté více zavděčilo, kdyby nějakou klassickou mši od Fr. Tuma neb Fr. Brixio bylo provedlo.

— Zdejší zpěv. spolek téměř ze samých Čechů sestávající provozoval ve své produkci dne 29. října 7 německých sborů a 3 české: „Pozdravení pěvcovo“ od V. H. Veita, — „Tam v dáli“ od Karla Slavíka a „Nad potůčkem“ od Em. Vašáka. České sbory se velmi líbily a sbor Slavíkův byl opakován. Kdy pak přijdou as naši Pražští zpěváci a hudebníci k národnímu uvědomění; vždyť každá vesnice je v ohledu tom zahanbí.

— Jelikož nás až dosud žádné odpovědi od p. Jos. Krejčího na vyzvání ředitele hudby p. Zik. Kolečovského nedošlo, považujeme jeho mlčení za ztvrzení výroku p. Kolečovského a výpověď p. Krejčího, že se pan Kolečovský o místo na varhanické škole ucházel, za nepravdivou.

— Hudební literatura. Esmeralda je titul první tištěné Hilmarovy polky, jižto obratný skladatel pan Bed. Šimák koncertně uspořádal a na svůj náklad vydal. Odporúčíme tuto zdařilou skladbu co nejvřeleji všem milovníkům hudby a uspořadatelům hudebních akademií a to z dvou příčin. Máť polka tato cenu archeologickou; neboť byla první, co r. 1836 v Praze vyšla a hodí se znamenitě do programů hudebních akademií. Thémy polky této jsou, jak v originalu byly, úplně ponechány a okolo nich vine se dále věnec půvabných variací, které při dobrém přednesu každému pianistu skvělý výsledek zaručí. Polku „Esmeraldu“ lze dostati v musikalních obchodnictvích A. Christofa a Kuhé, Hofmanna a R. Veita v Praze za 70 kr. r. č. jakož i v redakci Dalibora v hostinci u arcivévody Štěpána. Kdo redakci na 3 exemplary této polky 2 zl. 10 kr. r. č. franko zašle, obdrží čtvrtý exemplár nádavkem.

Z Chrudimi. (Hudební zábava.) Zase jsme se jednou dočkaly zábavy, jakýchž zde u nás pořádku máme. Pan Fr. Hýra, majetník zdejšího parního mlýna, daroval naší besedě 200 zl. r. č. na zakoupení nového piana, poněvadž se dřívější v špatném stavu nalezalo. Za poděkování tomuto milovníku hudby uspořádal náš horlivý pan Klimeš hudební zábavu, kteráž se 28. října v zdejší besedě odbyvala. Nejdříve přednesl náš hudební sbor ouverturu z „Cikánky“ od Balfe, na to následovala řada německých čísel, a jen jako kmitající se hvězdičky za pošmourného večera vyskytly se také dva české sbory, a sice „Na vlast“ od Škroupa a „Žežulinka“ od Knittla*). Při posledním bylo však viděti,

*) I Chrudim také náleží k oněm městům, které si tak málo své národnosti všímají! Což pak i ryze česká Chrudim cizotou naěchla? Bohužel; neboť soudíme „ex ungue leonem.“ Red.

že naše obecnstvo své materské zpěvy zcela nepomělo, neboť byl hlučným potleskem odměněn tak, že opakován býti musel. Palma toho večera patří však jistě panu Klimšovi, který nejdříve svým krásným tenorem píseň **) přednesl a potom velmi cituplně fantasii na housle zahrál, zvláště jeho krásné „spiccato“ hojným potleskem odměněno byla. Slečna Vydrová a paní Malá přednesly dvě písně, potom duetto z „Marty“ a hojného potlesku za cituplný přednes dosáhly. Sbory byly od 36 zpěváků, ochotníků, provedeny. Jak krásně mohl by zde zpěvácký spolek se zříditi a působiti; ale — — — Po ukončené zábavě byl tanečný ples. Musíme všem spoluúčinkujícím za jejich ochotu díky vzdáti a jen to si ještě přejeme, aby budoucně také naši materřtině více místa se přálo. A. M. K. E.

(K. A.) **Z Illinska.** (B. Schlägerová. — Havličův sextett.) Dne 15. t. m. zavítala k nám houslistka Barb. Schlägerová, žačka p. M. Mildnera z Prahy. Přednášela, slušně jsouc doprovázena, Berioův koncert, fantasii z „Deery pluku“ od Alarda, čarodějské variace od Paganiniho, „Ptáče na stromě“ od Hausera, fantasii z Lindy od Alarda, velký směr z národních písní a jiné. Hru její můžeme nazvati výtečnou. Přemáhá s velkou technickou sběhlostí snadně a překvapujícím způsobem mnohdy velké obtíže skladeb naduvedených, v písních národních v pravdě housle její mluvily, neboť přednes její vyniká jemností, citem a jistotou. Přejeme jí zdarů na pouť umělecké, jesti schopna rozšiřovati starou slávu Čechů, co znamenitých hudebníků. — Dne 22. jsme opět slyšeli Havličův salonní sextett z Prahy. Ouvertura k „bronzovému koni“ od Aubera, k „Vilému Tellu,“ finale ze „Stradelly,“ Stínový tanec z „Dinory,“ směr „Mosaikové obrazy“ od Labického, jakož i skladby od Strausse a Verdiho tvořily program. Hra spolku tohoto nás neuspokojila. Přednesu nesmírně vadila nejistota u jednotlivých nástrojů. Chvalně se musíme zmíniti o provedení čísla posledního. Nemůžeme skončiti zprávu svou, abychom nevyplisnili tento sextett za jeho nešetrnost k českému obecnstvu. Program hudebníků těchto zněl takto: „Programm zur musikalischen Soirée des Hawlitsch'schen Salon-Sextetts aus Prag.“ Doufáme, že by snad bylo prospěšnější, kdyby se český po Čechách putující hudebník správně česky psal a zábavy českým programem oznamoval*). Což myslí p. Havlič, že německým oznámením něčeho získá? Bláhovče! Až budete cestovati po Francouzsku pište své programy po francouzsku, dokud putujete po Čechách, pište je po česku.

*) Pro titule německých skladatelů nemáme místa. Red.
*) Pan Havlič je bezpochyby rodem Němec neb Francouz, tak jako jsou téhož původu Sauerthal (Zavřtal), Saukő nig (Soukeník), Duvernoy (Důvěrný) atd., jejichžto příjmení patrně o německém a francouzském původu svědčí. Ostatně udělá obecnstvo české nejlépe, když nešetrnost takých hudebníků nedostavením se ku koncertu potrestá. Red.

V kanceláři našem lze dostati: Všechny oddělení výtečné Prokšovy školy pro piano velmi levně. — Duetto pro sopran a baryton z polské opery „Hálka,“ — ouvertury pro orkestr, sextett a na 4 ruce pro piano od Aberta, Procházky, Slavíka, Vojáčka atd., — kadrilly slovanské „Přimorčice a Lubice“ pro rozličný orkestr a piano, — Idyllu pro piano od Kuhé a výtečnou sonatu od Lad. Duská.

(A. M.) **Z Podbaby.** (Beseda.) V neděli dne 28. října uspořádali zde horliví páni Streblové v hostinci „Pod vinohradem“ hudební a deklamatorní zábavu, v nížto sl. M. a L. Štastná, pak pánové Koubek, Šedivý a Strebl zdatilými deklamacemi od Burgersteina, Ehrenbergera, Rubeše atd. obecnstvo bavili. Z vokálních skladeb slyšeli jsme novou píseň „Aj odpust mi slavičku malý,“ slova od Ant. Körschnerové, hudba od Alojse Strebla, absolvovaného žáka varhanické školy, kteráž byvši dobře od p. Koubka přednesena velmi se líbila, a o tvůrčím talentu p. skladatele svědčí; dále slovenskou píseň „Aj čo by bola“ od Fr. Pivody, již pan Karel Strebl s rozmarem přednesl a konečně píseň jarní od Suchánka, jižto výtečný tenorista p. V. Milevský s náležitým výrazem a citem zazpíval. Mimo tyto provedeny byly české sbory: „Vše jen ku chvále“ od A. Jeleny — „Lovecká,“ nový sbor od Karla Strebla, jenž pochvaly došel, valčík od Fr. Vogla a quodlibet z českých národních písní od K. Strebla a konečně „Kde domov můj“ v unisonu. Z programu toho vidno, že žijeme v Čechách a mnohé české ale odrodilé město mohlo by si z naší vesnice dobrý příklad vzíti, a následovati ty, kteří k národnímu uvědomění dospěli. Zvolejme s Tupým: „Hana těm, kdo budou poslední!“

Břetislav. Tyto dny zřídil se tu hudební sbor pod názvem: „První Břetislavský hudební sbor národní,“ i hrál již v kavárně Grünvidlově, jež nyní nazývá se Széchenyiovskou.

Christiania. Dne 11. října bylo zdejší nové divadlo zasvěceno. Slavný virtuos na housle Ole Bull řídil při prvním představení orkestr.

Paříž. Divadlo „Theatre Lyrique“ zanášá se nyní přípravami k provedení opery „Trojové“ od Berlioza. Jistý mecenáš věnoval témuž divadlu 50.000 franků, by opera tato skvěle do scény uvedena byla.

Rím. Kněžna Karolina Ivanovská obdržela od papeže potvrzení sentence, od katolického arcibiskupa Petrohradského vyslovené, jižto snatek s knížetem Michalem Sayn-Wittgensteinem se zrušuje. Kníže Wittgenstein pojá už jinou choť a kněžna provdá se jak známo, za Fr. Lisztu.

Dur a moll.

(Mozart a císař Josef.) Císař Josef II. odpověděl na Mozartovu otázku, jak se mu jeho opera „Únos ze Serailu“ líbí, „Hudba v ní jest příliš krásná pro náš sluch; škoda jen, že tak báramně mnoho not v ní máte!“ „Právě tolik, jako se patří,“ odpověděl skladatel.

Listárna.

Panu dopisovateli v Sedlci. Pakli že na Vás někdo stran dopisu hanu kydá; nedělejte si z toho nic; neboť na sta čtenářů Vaše počínání schvaluje.